

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- *”Just nu behöver kommunerna enbart arbetsro”* – minister Kiviniemi om genomförandet av reformerna
- *”Regionförvaltningsreformen regionvetarens mardröm”* – skapa i stället årtusendets landskapsförvaltning uppmanar Katajamäki
- Närservicenämnd – något för *”Nya Vasa”*?
- Byaråd håller i trådarna när Oravaisby ordnar folkomröstning om kommuntillhörighet
- Svensk Leader-förening satsar enbart på projekt med tillväxtpotential – lyckat med politiker som LAG-ledamöter
- Läs även detta: **Justitieminister Brax vill ha initiativrätt och direkt demokrati *Pilotprojekt skall identifiera och belöna EU-regioner med höga entreprenörsambitioner *Utskärsturism drar utan lyxiga stugor *Landsbygdsforskarna träffas i Tammerfors under festliga former *KAMPA-seminarium hålls i Karleby *Landsbygdsavtalsförfarandet behandlas på seminarium i Helsingfors *Frivilligverksamheten firas vecka 49*

Cit: ***”Demokratin i ett uteslutande representativt system är invalidiserat av ett ansvarsdeficit, som gör medborgaren till ett politiskt oansvarigt objekt i den politiska beslutsprocessen i stället för till ett ansvarsbärande subjekt.”***

Publicisten och forskaren Torsten Almquist om Finland som representativa demokratins förmyndarsamhälle, där justitieminister Tuija Brax är värd beundran och aktivt understöd för sina strävanden att utveckla landet till en gemenskap baserad på en jämvikt mellan representativt och direkt styre (Vasabladet 28.10).

”Trenderna i samhället pekar mot en allt starkare centralisering, där byagemenskapen och tredje sektorn kommer att spela en allt viktigare roll för välfärden. Då är det viktigt att byn hålls samman och stark.”

Österby byråds ordförande Alf Häggblom om (angående folkomröstningen i byn) att byn bör bli en stark kommun del i Nykarleby stad och inte en liten bydel i den norra utkanten av Vörå-Maxmo vid en kommunsammanslagning mellan Oravais och Vörå-Maxmo (Vasabladet och Österbottens Tidning 24.10).

”Jordbrukarnas nya roll betyder också att de måste ersättas för de tjänster de gör samhället.”

Maaseudun Tulevaisuus om att jordbrukarna inte bara är producenter utan också värnar om miljön (Hufvudstadsbladet 23.10).

”JUST NU BEHÖVER KOMMUNERNA ENBART ARBETSRO” – MINISTER KIVINIEMI OM GENOMFÖRANDET AV REFORMERNA

Förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi talade 26.10 vid ett seminarium för Södra Österbottens samkommunfullmäktigeledamöter om kommun- och servicestrukturreformen (KSSR) och krävde arbetsro åt kommunerna vid verkställandet av reformerna. *”Just nu behöver kommunerna enbart arbetsro. Hundratusentals kommunala anställda gör sitt bästa för att genomföra reformerna så att kommuninvånarna har största möjliga nytta”*, sade ministern. Vad gäller den offentliga diskussionen om den s.k. Risikko-modellen för ordnandet av social- och hälsovården, menade Kiviniemi att diskussionen som uppkommit till följd av inlägget, har på flera ställen varit avsiktligt vilseledande. *”Kommun- och servicestrukturreformen framskrider i enlighet med regeringsprogrammet och ramlagen. Centern håller fast vid det som överenskommits tillsammans, d.v.s. reformen går vidare från strukturer till bättre ordande av service. Det är också viktigt att man ser till att även resten av kommunerna uppfyller kraven i ramlagen*, uppgav ministern, som betonade att konsekvent verksamhet bör förutsättas av samtliga aktörer, såväl inom regeringen som inom ministerierna och landskapen. En vidareutveckling av social- och hälsovårdssystemet måste basera sig på lösningar som fattats inom KSSR-projektet. *Uppgifterna finns under webbadressen http://www.vm.fi/vm/sv/03_pressmeddelanden_och_tal/01_pressmeddelanden/20091026Foerval/name.jsp*.

”REGIONFÖRVALTNINGSREFORMEN REGIONVETARENS MARDRÖM” – SKAPA I STÄLLET ÅRTUSENDETS LANDSKAPSFÖRVALTNING UPPMANAR KATAJAMÄKI

Regionförvaltningsreformen, som skall genomföras år 2010, är som tagen direkt ur en regionvetares mardröm. Reformen, ”förvaltningsmonstret”, kommer att öka antalet möten och behovet av koordinering, medan innehållet i förvaltningen blir en bisak då tjänstemännens tid går åt till att uppfylla normer och ”skapa nätverk”. Kostnaderna inom förvaltningen ökar och medborgare liksom företag kommer att ha svårt att orientera sig i den snåriga förvaltningshelheten. I de storkommuner som kommun- och servicestrukturreformen håller på att skapa, blir geografin alltför komplex då det i samma kommun finns ett kärnområde och ett antal små centrum, byar, och däremellan ett vagt definierat glesbygdsområde. Storkommunernas lokala organ, vilka skall ge utlåtanden och bestämma om minimala utvecklingsmedel, blir svaga försvarare av sann närdemokrati. Dessutom finns det ingen riktig kommunaldelsförvaltning. En förhoppning är att nästa regering skriver in en förnuftig förvaltningsreform i sitt program, vilken kunde bygga på en stark landskapsstat som skulle skapa förutsättningar för frivillig utveckling och som bygger på landskapets särart. Finland skulle förbli enhetligt, men landskapens betydelse skulle bli betydligt starkare. Vidare blir förvaltningen klarare om statens regionförvaltning och landskapsförbunden försvinner. I stället kunde man skapa det nya årtusendets landskapsförvaltning, där den traditionella landskapsförvaltningens två former skulle förenas – den som stiger från kommunerna och den som går ned från statens centralförvaltning. De nya landskapen skulle styras av politiker, valda genom val vart fjärde år. Landskapen skulle ta ett större ansvar för att ordna medborgarnas basservice som skulle grunda sig på närhetens ekonomi, medan kommunerna skulle finnas kvar i den nya landskapsstaten med rollen att fungera som garant för medborgarnas lokala service. Stark medborgaraktivitet i byar och stadsdelar skulle behövas, samt en markanvändningsplanering som skulle ske i samarbete mellan medborgarorganisationer, kommuner och landskap. Tack vare möjligheten att planera verksamheten utgående från en större helhet, kunde kostnadseffektivitet uppnås. Effektivitets- och närhetsprinciperna skulle förenas i landskapsstaten. Allehanda onödig

konkurrensutsättning, poängsättning av programdokument och rankinglistor skulle förpassas till historien, medan en fri ramlag, som landskapsförvaltningen kan anpassa till de egna förutsättningarna, skulle stiftas. I förvaltningsreformer har man inte ägnat tillräckligt med uppmärksamhet åt medborgarnas lokala identitet. Människorna upplever små kommuner och närservice som källor till trygghet. En stark landskapsstat kunde både behålla små kommuner och garantera effektiv och mångsidig lokal service. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (23.10), vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.*

Katajamäkis tankegångar, som han presenterade under LOKAALI-seminariet i Vasa 3.10, har kommenterats av landsbygdsutvecklare Peter Backa med en artikel, "Hur ser den stora planen ut?", i Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 5/2009 (utkommer denna vecka). Backas kommentarerna ingick även i Svensk Byaservice Nyhetsbrev nr 35/15.10.2009 som finns på http://byaservice.web.mios.fi/contentlibrary/Byaservice/nyhetsbrev09/Nyhetsbrev_35_vecka_42-09.pdf.

NÄRSERVICENÄMND – NÅGOT FÖR "NYA VASA"?

I Samlingspartiets kommunorganisations och fullmäktigegrupps förslag till en ny stor kommun i Vasaregionen (kommuner på pendlingsavstånd), "Nya Vasa", skulle de gamla kommunerna vardera ha en när servicenämnd som ansvarar för att grundservicen ges på svenska och finska. Närservicenämnden, som påminner om kommundelsnämnden, skulle ha samma politiska fördelning som kommunernas nuvarande fullmäktige. Varje när serviceområde skulle bilda ett röstningsområde i valen. Utgående från hur invånarna i området röstar, fördelas makten i nämnden där ledamöterna skulle utses av det nya stadsfullmäktige och där språket i när serviceområdet skulle vara det samma som i den forna primärkommunen. Nämnden skulle ha ansvar för grundservice, såsom barndagvård, grundutbildning, hälsovård och fritid inom sitt geografiska område, samt vara skyldig att se till att svenskspråkiga och finskspråkiga får service på modersmålet. I ett pressmeddelande från grupperna sägs det att den här konstruktionen skulle skapa en ny helhet, som tryggar regionens ställning och konkurrenskraft, både nationellt och internationellt. Samlingspartisterna föreslår att besluten om en ny kommun tas nästa år och att "Nya Vasa" därefter börjar utveckla servicen för att trygga välbefinnandet för sina invånare. Man tror inte på att utökat samarbete mellan kommuner, med t.ex. fler samkommuner och aktiebolag, är tillräckligt för att trygga servicen och när demokratin. *Uppgifterna är från en notis i lördagens upplaga (24.10) av Vasabladet, skriven av Mayvor Stagnäs som är reporter på tidningen.*

BYARÅD HÅLLER I TRÅDARNA NÄR ORAVAISBY ORDNAR FOLKOMRÖSTNING OM KOMMUNTILLHÖRIGHET

Kommungränsen mellan Nykarleby och Oravais delar inte bara Pensala, utan också själva Österby mellan två kommuner (byn är uppdelad i Pensala, Nykarleby och Österby, Oravais). Längs byastråket bor t.ex. nära grannar på vardera sidan om kommungräsen, varav det på Oravaissidan bor omkring 80 personer. Att Oravais kommun nu inlett förhandlingar om en fusion med Vörå-Maxmo, har fått österbyborna på fötter. För om sammanslagningen äger rum, flyttas kommuncentrum från Oravais till Vörå och då känns Nykarleby närmare och mera naturligt för byborna. Enligt Jan-Erik Stenroos, medlem av Oravais kommunfullmäktige som enhälligt fattat beslut om förhandlingar med Vörå-Maxmo, är det ingen protest mot Oravais, utan det handlar främst om ett val mellan Vörå och Nykarleby. Österby byråds ordförande Alf Häggblom menar att det främst handlar om ett val mellan Jakobstad och Vasa, där Jakobstad och landsortskommunerna kring Jakobstad känns mera hemma för österbyborna, där de flesta är lantbrukare och primärproducenter. Men valet handlar också om språk med

starkare ställning för svenskan i Jakobstadsregionen jämfört med i regionen kring Vasa. Sålunda har byrådet i Österby utlyst en folkomröstning 8.11 med en lägsta röstningsgräns på 16 år, där den framtida kommundelningen för Österby skall avgöras. Om en majoritet, eller 51 procent, av byborna röstar för Nykarleby, blir nästa steg att anhänga om en överföring till Nykarleby från Oravais den dag kommunen fusioneras med Vörå-Maxmo kommun. Byrådet har redan ordnat två informationsmöten för österbyborna som samlat bybor från så gott som samtliga hushåll. Oravais kommunfullmäktigeordförande Harry Backlund hoppas att österbyborna ser på alla för- och nackdelar. Byn hör samman med Oravais, då det gäller skola, församling och samfällighet. Enligt Backlund, som hoppas att österbyborna förblir oravaisbor, har ju barnen mycket kortare väg till Centrumskolan i Oravais än du skulle ha till Jeppo eller Munsala. Han påpekar att inga beslut har fattats om att Oravais skall gå samman med Vörå-Maxmo. *Uppgifterna är från en artikel i Vasabladets lördagsupplaga (24.11), skriven av Britt Sund. Se även uppgifter från YLE:s Internytt på <http://svenska.yle.fi/nyheter/sok.php?id=170212&lookfor=&sokvariant=arkivet&advanced=yes&antal=10>.*

Enligt landsbygdsutvecklare Peter Backa på Svensk Byaservice är det ett hopp för framtiden att man på lokal nivå, som i Österby, är mån om demokratin. Det är ett tecken på att det trots allt finns folk som bryr sig och där den lokala demokratikänslan också kan bli en grund för sammanhållning och utveckling i framtiden. En by som jobbar demokratiskt, är även en stark by som kan ta ansvar för sin utveckling i en tid, då kommunen försvinner långt bort i fjärran och de nationella besluten sakta men säkert flyttar längre bort, till Bryssel och globala organisationer. En längre debatttext av Backa ingår i dagens tidning (28.10) av Vasabladet.

SVENSK LEADER-FÖRENING SATSAR ENBART PÅ PROJEKT MED TILLVÄXTPOTENTIAL – LYCKAT MED POLITIKER SOM LAG-LEDAMÖTER

En av de viktigaste ambitioner då Arne Lernhag, moderat och kommunalråd på Öckerö kommun tog över ordförandeskapet för Leader Terra et Mare på Sveriges västkust, var att satsa uteslutande på projekt med tillväxtpotential. Något han tycker att de lyckats med så här långt. Öckerö kommun utanför storstaden Göteborg är en av de sex kommuner som ingår i det nybildade Leader-området Terra et Mare, som sträcker sig från Uddevalla i norr till Styrso i söder och har även under EU:s tidigare programperiod (2000-2006) varit aktuell för landsbygdsutvecklingsprogram, då under namnet Carpe Mare. Lernhag var kritisk mot Carpe Mare och ansåg att allt för stor del av satsningarna gick till projekt som på sin höjd gav effekt under själva projektperioden, men inte mer. Det var alldeles för mycket bevarande. Som ordförande för Terra et Mare var han först orolig för att LAG-gruppen inte skulle våga ta de tuffa beslut som krävs, men att det har gått över förväntan. Lernhag upplever inte att deras tuffare hållning skulle ha dämpat intresset för att lämna in projektansökningar, för det kommer fortfarande in tillräckligt många ansökningar för att de ska vara sysselsatta. En av dem som uppskattar både ordföranden och LAG-gruppens arbetsätt är projektledaren Ulrika Holmgren, som tycker att valet att bemanna den offentliga sektorns platser med enbart politiker har varit en stor hit (LAG består av 21 ledamöter; 7 från näringslivet, 7 från föreningslivet och 7 från offentliga sektorn). Politikerna har ju ingång i alla nämnder och kan arbeta sektorsövergripande, samt att de har en överblick över hela regionen och finns med i andra sammanhang, så som i deras kommunalförbund Göteborgsregionen och Fyrbodalen. Enligt Holmgren hade inte tjänstemän haft samma mandat hemifrån, och dessutom hade de knappast kunnat ha det övergripande perspektivet som politikerna har med sig naturligt. Båda varianterna med politiker eller tjänstemän som ledamöter för offentliga sektorns platser förekommer i deras närmaste Leader-områden. För att klara kraven på tillväxt och hållbar utveckling görs först en sållning, då de får projektansökan. Man kollar upp idéns förankring och får sålunda grepp om hur väl projektet möter kraven på social och kulturell hållbarhet.

Sedan granskas innehållet för att se om de ekonomiska kalkylerna är realistiska – ekonomiska hållbarheten. För den miljömässiga delen har man satt som krav, att de projekt som gör någon åverkan på naturen måste kunna uppvisa markägarens godkännande. Med tanke på att de startade våren 2008, så är Holmgren nöjd med att de redan fullföljt två projekt, där de kan visa resultat på alla dessa områden. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (16/2009), skriven av dess chefredaktör Per Holmström. Se även Leader Terra et Mares hemsida på adressen <http://www.terraetmare.se/>.*

LÄS ÄVEN DETTA

Justitieminister Brax vill ha initiativrätt och direkt demokrati

Justitieminister Tuija Brax vill ha initiativrätt för medborgarna inskriven i grundlagen. Ministern vill att vår exklusivt representativa demokrati därmed skall kompletteras med direkt demokrati, för att ge medborgarna rätt att delta i det politiska beslutsfattandet. Men i den arbetsgrupp som Brax tillsatt för att förbereda arbetet, saknas sakkunskap om den direkta demokratis funktionssätt och innebörd. Minister Taxell, som fått i uppdrag att på basen av arbetsgruppens utredning föreslå regeringens proposition till riksdagen i ärendet, har ingen lätt sits. Politikerna av facket och den författningsrättsliga expertisen visar i sina kommentarer och utredningar, att den direkta demokratin är för dem ett främmande element. *Texten är från ett längre debattinlägg i dagens tidning (28.20) av Vasabladet, skriven av publicisten och forskaren Torsten Almquist.*

Pilotprojekt skall identifiera och belöna EU-regioner med höga entreprenörsambitioner

Europeiska entreprenörsregioner (EER – European Entrepreneurial Region) är ett pilotprojekt som kommer att identifiera och belöna EU-regioner med höga entreprenörsambitioner, oberoende av deras storlek, välstånd och kompetens. Regioner som har den mest trovärdiga och framtidsinriktade handlingsplanen kommer att tilldelas en entreprenörsutmärkelse: *Årets entreprenörsregion*. Målet är att skapa dynamiska, miljövänliga och företagervänliga regioner över hela Europa. De första EER-utmärkelserna kommer undantagsvis att delas ut vid en ceremoni i februari 2010 för åren 2011 och 2012 (inlämning för EER 2011 och 2012 senast 15.1.2010). *Uppgifterna är från hemsidan för Regionkommittén inom EU och finns på adress <http://www.cor.europa.eu/pages/EventTemplate.aspx?view=folder&id=70bb0a02-28f3-404c-8ed7-667804bf6f9e&sm=70bb0a02-28f3-404c-8ed7-667804bf6f9e> med länk till svensk information.*

Utskärsturism drar utan lyxiga stugor

På Jurmo i Åbolands skärgård behöver inte Klas Mattsson konkurrera med lyxiga stugor och ett brett utbud av service. Hans fyra stugor är fullbokade året om och skall helst bokas ett år på förhand. Utanför högsäsong är särskilt oktober en populär månad. Konceptet är anspråkslöst – enkla, vedeldade stugor med utedass och tillgång till bastu. Dessutom behövs ingen marknadsföring. Omkring hälften av dem som hyr stugorna är återkommande besökare: fågelskådare, fotografer, men även vanliga barnfamiljer. Att resan är lång, hindrar inte besökarna. Förbindelsebåtresan från Nagu räcker nämligen ca 3,5 timme. *Under webbadressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=170950> finns uppgifterna (28.10) från YLE:s Internytt.*

Landsbygdsvetenskaparna träffas i Tammerfors under festliga former

Den 18:e nationella träffen för landsbygdsvetenskaparna hålls i Tammerfors 12-13.11 vid Tammerfors universitet. Samtidigt firar föreningen Maaseudun uusi aika 10-års jubileum med temat *Maaseutuasiatuntijoiden yhteisöllisyys*. Målet för denna träff är att fundera över

hur olika landsbygdsexperter kan dra fördel av varandra. Vad är det för gagn för samhället? I arbetsgrupperna diskuterar man bl.a. om att anpassa sig till klimatförändringarna på landsbygden, den finländska skogsindustrin och landsbygdens kultur. På fredagen (13.11) hålls det önskade forskningsutvecklingsseminariet med landsbygdsnätverksenheten som samarbetspart. Seminariet grubblar över varifrån landsbygdens innovationer kommer och om landsbygden är ett hinder för kreativitet, eller kanske dess villkor. *Mer info, program, arbetsgrupper och anmälan, som görs senast 30.10, finns (på finska) som länkar under webbadressen http://www.mua.fi/tapaaminen_09.htm. Se även webbadressen <http://www.mua.fi/index.html>.*

KAMPA-seminarium hålls i Karleby

Projektet för medborgardeltagande och gemenskap i omorganiseringen av landsbygdens välfärdsservice, förkortat KAMPA (Kansalaisosallistuminen ja yhteisöllisyys maaseudun hyvinvointipalveluiden uudelleenorganisoinnissa) ordnar 17-18.11 i Karleby seminarium (på finska) om medborgardeltagande och gemenskap i landsbygdens välfärdsservice, *Kansalaisosallistuminen ja yhteisöllisyys maaseudun hyvinvointipalveluissa*. En del av seminariet arrangeras som utställning, där producenter och utvecklare av landsbygdens välfärdsservice har möjlighet att förevisa lokala, fungerande praxis. Man behandlar bl.a. KAMPA-projektet, utmaningar och möjligheter för välfärdsservicen på landsbygden, samt erfarenheter av utvärdering och synsätt för social ekonomi på landsbygden. *Program, utställningsinbjudan, anmälan och inkvarteringsmöjligheter finns som länkar under adressen http://www.chydenius.fi/yksikot/yhteiskuntatieteet/tutkimus/hankkeet/kampa/kampa-seminaari/kampa-seminaari/view?set_language=fi.*

Landsbygdsavtalsförfarandet behandlas på seminarium i Helsingfors

Avtalsförfarandet är en arbetsform med vilken man strävar efter att producera regionens service på ett smidigt sätt, utgående från dess egna behov. För landsbygden betyder det här ofta att sektorgränserna överskrider samarbetet mellan offentliga sektorn, företagen och föreningarna. Under seminariet *Yhteistyöhön ja toimintaan-sopimuksellisuusseminaari*, som hålls (på finska) i Helsingfors 25.11, behandlar talturerna avtalsförfarandet, dess förhandlingsmekanismer och gagnandet av finansieringsmedel. Under dagen får man höra exempel på praxis, som hur man i landsbygdskommuner har producerat bl.a. motionsservice, samt välfärdsservice på ett nytt sätt och ekonomiskt. Talar gör bl.a. jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila, landsbygdsrådet Eero Uusitalo och landsbygdsnätverksenhetens direktör Päivi Kujala. Arrangörer är Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) och dess temagrupp för landsbygdsavtal, landsbygdsnätverksenheten, samt Byaverksamhet i Finland rf. *För program och anmälan (senast 18.11) se YTR:s hemsida under http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/1073/Sopimuksellisuusseminaari_251109.pdf. Se även adressen <http://www.sopimuksellisuus.info/> om rundan för landsbygdsavtalsförfarande.*

Frivilligverksamheten firas vecka 49

Första veckan i december, 30.11-6.12, firas frivilligverksamheten (VET) och 5.12 dagen för internationella frivilligverksamheten. Under veckan syns frivilligverksamheten på många olika sätt runt om i Finland. I det landsomfattande nätverket har man planerat bl.a. begivenheter för allmänheten, rekryteringsmässor, evenemang för nätverksbildande, aktioner som väcker till deltagande och aktivitet, premieringsfest för frivilligverksamheten, presskonferenser, framtidsseminarier, påverkan på beslutsfattarna och hur VET-veckan firas på din ort. *Läs mer (på finska) på KansalaisAreena ry:s hemsida under adressen http://www.kansalaisareena.fi/index.php?sivu=VET_viikko_09.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
